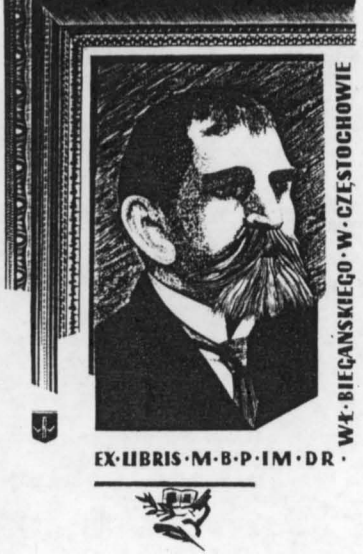

BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. W. Biegańskiego
w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

№ 30. Piątek dnia 31 Stycznia 1908 roku. Rok II.

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK polityczny, społeczny, ekonomiczny i literacki

Poświęcony sprawom miejscowym oraz Zagłębia Dąbrowskiego.

Cena 3 kop.

CENA PRENUMERATY: dla miejscowych i zamiejscowych Rocznie Rb. 6.— Półrocznie „ 3.— Kwartalnie „ 1.50 Miesięcznie — 50

Adres Redakcji i Administracji: Częstochowa Aleja II Nr. 38, telefonu Nr. 56, skrzynka pocztowa Nr. 21. Redaktor przyjmuje od godz. 5-ej do 7-ej wieczorem. Rękopisów redakcja nie zwraca; za artykuły, nie oznaczone z góry ceną, honoraryów redakcja wypłacać nie będzie. Prenumeratę i ogłoszenia w Częstochowie przyjmują wszystkie księgarnie. W Warszawie: Biuro Dzienników Ungra, Wierzbowa 8. Dom Handlowy L. i B. Hatzl i S-ka Krak. Przed. 58. Krajowe Biuro Ogłoszeń Mazowieckiego 116. w Modrzeb L. i B. Hatzl i S-ka, Biuro ogłoszeń I. Bachwitz, w Warszawie Marszałkowska 128, w Sosnowcu W. Rudzki, hotel warszawski.

CENA OGŁOSZEŃ: Za jeden wiersz lub jego miejsce na I-szej stronie 80 k., na IV-ej 10 k. Reklamy i Nekrologia za wiersz 20 k. Nadesłane za wiersz 50 kop. Ogłoszenia drobne po 3 kop. za wyraz.

Reprezentantem „Gońca Częstochowskiego" za Sosnowiec i Zagłębie Dąbrowskie jest p. Wacław Kuchar-ski (Sosnowiec, hotel „Warszawski.")

Reprezentantem „Gońca Częstochowskiego" na Zawiercie i okolicę księgarnia pani Z. Rudzkiej Tomże ogłoszenia do „Gońca Częstochowskiego".

Prenumeratę na „Gońca Częstochowski" i ogłoszenia w Łaskowie przyjmuje pan J. Kolasiński.

Prosimy o uregulowanie prenumeraty za rok ubiegły i kwartał bieżący.

Dziś: Teatr Nowości (Kinematograf) nadzwyczaj interesujący program. ZMIANA PROGRAMU. Lokal ogrzany. (Patrz ogłoszenie.)

Instytut gimnastyki i fechtunków St. KIFFERA, w Tivoli otwarty w Niedzielę od 3-ej po połud. a wtorki i czwartki od 7-ej wiecz. Gabinet massażu gimnastyki leczniczej, leczenie skrzywień kręgosłupa, łopatki i t. p. 2 Aleja 30. 12—4 12

Lekarz-Dentysta M. GREJNIEC Leczenie, plombowanie, czyszczenie, wyjmowanie zębów bez bólu. Zęby sztuczne bez podniebienia, prostowanie krzywo rosnących zębów. I Aleja № 10, dom p. Rajcherowej, gdzie skład apteczny p. Neufelda, telefon № 108.

KALENDARZYK.

D. 31 Stycznia.

Imiona chrześcijańskie: dziś Piotra Nolaski W., Marcelli W., jutro Ignacego B. M.

Wschód słońca: godz. 7 m. 47, zachód godz. 4 m. 41.

Przybyło dnia: 1 godzina 20 minut.

Wiadomości historyczne: 1676. Pogrzeb Jana Kazimierza w Krakowie. — 1793. Wojska pruskie zajmują Poznań.—1881. Zdobycie Ashabadu przez Skobelewa.

Interpelacja w sprawie marokańskiej.

Sobotnia interpelacja w sprawie marokańskiej we francuskiej Izbie deputowanych wzbudziła niesłychane zainteresowanie. Wszystkie trybuny i loże dyplomatów były szczelnie zajęte. Socjalista Jaurès przedłożył znaną interpelację i wezwał rząd, aby odważnie oswobodził Francję z awantury marokańskiej.

Mówca w uzasadnieniu swojej interpelacji zaznacza: Francja razem z Abdulem Asizem stają wobec ogromnego ruchu w Maroko. Traktat algiecirski nie obowiązuje Francji do narzucania marokańczykom sułtana, który stracił zaufanie i powagę. Klęska pod Sattatem powinna być dla Francji przestrogą. Jeżeli w dalszym ciągu pójdzie razem z Abdulem Asizem, zabrnie coraz głębiej. Nie należy złożonego z tronu sułtana popierać ani wojskowo ani finansowo. Rząd popierał dotychczas i raz tego, rzekomego sułtana. Dr. Mauchamps był ostatnim oficjalnym pośrednikiem pomiędzy ministerjum spraw zewnętrznych a Mulejem Hafidem. Mówca posiada na to dowody w postaci listów. (Poruszenie).

Minister spraw zewnętrznych odpowiedział mi na to, że nie pertraktował nigdy z Mulejem Hafidem ani pośrednio ani bezpośrednio, że Francja w sprawie marokańskiej pozostanie na stanowisku absolutnej neutralności. Traktat algecirski na szczęście ukończył raz na zawsze politykę Delcassego. Mimo to w polityce obecnego rządu zachodzą dziwne sprzeczności. Jednego pułkownika ukarano za to, że poruszył się 3 kilometry naprzód, a obecnie pochwalono generała d'Amade, który zapuścił się 65 kilometrów w głąb kraju. Zdobycie Sattatu jest niczem więcej, jak tylko początkiem wyprawy do Marakezu. (Pichon zaprzecza).

Jeżeli marokańczyków nie umiecie przywiązać inaczej jak tylko kulami armatniemi, to wydajecie wyrok potępienia na całą naszą interwencję w Maroku, gdzie Francja pracuje za inne mocarstwa. Potępiam każdą dwulicową politykę w Maroku, a zwłaszcza każdą tajną umowę pomiędzy Francją a Hiszpanją, mającą na celu podział Maroka. Francja z miłości własnej nie powinna pozostawać na dotychczasowej błędnej drodze w polityce marokańskiej. (Oklaski, na skrajnej lewicy).

Ribot: I ja nie jestem za wyprawą francuską do Fezu, ale Francja nie może opuszczać swoich poddanych i innych europejczyków w Maroku. Rząd francuski usiłuje wywrzeć nacisk na Izbę, aby udzieliła poparcia Abdulo-

Wykonywa: pomniki, figury, portrety, ołtarze, kaplice przy budowach kościołów, jako też i każde roboty w zakres rzeźbiarstwa wchodzące, od najtrwalszej do najwykwintniejszych pod względem artystycznego wykończenia, ze wszystkich krajowych i zagranicznych pstrych materjałów kamienia i drzewa. Dekoracje domów od rąbi modelowane i wszelkie roboty sztukatorskie. Zakład podejmuje się wykonywać roboty w miejscowościach dodatkowych, kościołach, prywatnych i kościołach na koszt zainteresowanych. Ceny przystępne.

Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski Kruszyński i Proszowski w Częstochowie, Aleja III dom własny 969

56 **A. K. Greene.**

Zbrodnia w Grammercy Park.

CZĘŚĆ PIERWSZA.

(Dalszy ciąg).

Gdyby to nie była sobota i tak późna godzina, byłabym odbyła spacer w stronę magazynu p. Box, ale ponieważ była to pora zamykania magazynów, przymuszoną byłam czekać do poniedziałku. Tymczasem miałam na widoku jeszcze ważniejszą schadzkę z panią Desberger. Ponieważ nie myślałam, żeby policja mogła znaleźć w tem coś podejrzanego, nazajutrz po południu pojechałam na Ninth street. Lena mi towarzyszyła i weszłyśmy obiedwie do pani Berty Desberger. Ubrałam się na tę wizytę skromnie i zakryłam twarz ciemną woalką w duże grochy; Lena miała suknię szarą, którą codziennie nosiła i wyglądała jak wcielenie wszelkich cnót.

Duża blacha mosiężna dowodziła, że mamy wejść do przyzwoitego mieszkania. Widok salonu, do którego nas wprowadzono, potwierdził to wrażenie. Przedstawił się jednak zbyt jaskrawo, co raziło moje arystokratyczne oczy, ale że nie przyszłam tu w celu zwiedzenia przybytku sztuki, robiłam więc te uwagi tylko po cichu, oczekując z niecierpliwością ukazania się gospodyni.

Wkrótce weszła ubrana w szlafrok w duże kwiaty, odpowiadający barwą umeblowaniu salonu, ale twarz jej spokojna wydawała się zadowoloną i sądziłam, że nie trudno mi będzie z nią się porozumieć.

Pani Desberger spostrzegła zatrzymujący się powóz przed jej drzwiami i uśmiech zadowolenia ani na chwilę jej nie opuszczał.

— Panie zapewne przychodzą w interesie biednej dziewczyny, która u mnie jakiś czas przebywała?—przemówiła, patrząc na przemian na mnie i na Lenę wzrokiem niepewnym, który dowodził nieznajomości rozróżnienia szczebli towarzyskich. Prawda, że nauczyłam Lenę, aby się dobrze przedstawiła, jako moja towarzyszka.

— Tak jest, rzeczywiście. Lena, którą pani widzi, straciła krewną, ja zaś, nie widząc innego sposobu odszukania jej, poradziłam jej umieścić ogłoszenie w dzienniku. Pani czytała zapewne opis zaginionej. Czy osoba, odpowiadająca temu określeniu zgłaszała się do pani?

— Tak, zgłosiła się 18 rano. Pamiętam [illegible], bo w tym dniu kucharka moja porzuciła [illegible]bę i dotąd na jej miejsce nie mam jeszcze [illegible]ego.

Westchnęła i mówiła dalej:

— Bardzo mnie zajęła ta nieszczęśliwa kobieta. Czy to była pani siostra?

To pytanie zadane z pewnem wahaniem, było zwrócone do Leny, której ciemna suknia zastanawiała [illegible]docznie gospodynię.

— Nie—odpowiedziała Lena—to nie była moja siostra, ale...

Przerwałam jej nagle.

— O której godzinie zatem przybyła do pani i jak długo przebywała? Koniecznie musimy odnaleźć ją. Czy podała pani jakie nazwisko i mówiła dokąd się udaje?

— Mówiła, że się nazywa Oliv r — w tej chwili przypomniały mi się znaki O. R. na bieliźnie, widziane w pralni—ale nie wierzyłam temu i gdyby nie miała tak skromnej i przyzwoitej miny, byłabym się wahała ją przyjęć. Ale mój Boże, nie umiałam nigdy odmówić młodej osobie mającej jakieś zmartwienie, a ta panna doprawdy budziła litość. Przytem miała pieniądze. Czy panie wiedzą ile posiadała?

To pytanie również zwrócone było do Leny; towarzyszyło mu spojrzenie badawcze i podejrzliwe.

Ale Lena także potrafi dobrze się znaleźć a oczy jej pełne szczerości, wkrótce musiały rozproszyć podejrzenie.

— Myślę—mówiła, nim Lena zdążyła odpowiedzieć—że w każdym razie niewiele paniom na tem zależy.

— Z pewnością odezwała się Lena, czytając w moich oczach, że ją zachęcam do odpowiedzi.—Nie wiemy na pewno, wiele mieć mogła przy sobie. Czy ona pani tego nie powiedziała?

— Nic mi nie mówiła. Gdy [illegible] oświadczyła mi, że radaby czas jakiś u mnie pozostać. Czasami przyjmuję pensjonarzy. d.c.n.

E. BŁACHOWICZ w CZĘSTOCHOWIE Zakład Ślusarski i Elektro-Mechaniczny Aleja III № 58.

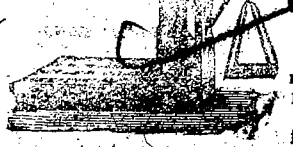

Wykonywa wszelkie roboty żelazne i mosiężne.

Specjalność: budowa wag dziesiętnych, stołowych i aptekarskich, jakoteż regulowanie takowych, roboty tokarsko-mechaniczne, zakładanie piorunochronów, telefonów dzwonków elektrycznych, reperacja dynamo-maszyn, lamp łukowych, maszyn do pisania, fonografów, gramofonów, wyżymaczek, aparatów projekcyjnych, kinematografów i t. p. Za dokładne i staranne wykonanie roboty wszelką gwarantuję.

wi Asizowi. To się stać nie może. Powinniśmy ograniczyć się do obrony francuzów i innych europejczyków. Pichon powinien był wstrzymać w Madrycie wysłannika sułtana El Mokrego i dać mu do zrozumienia że podróż jego po pożyczkę do Paryża jest daremną. Można poprzeć Maroko, skoro zapragnie cywilizacji europejskiej, ale nie należy czynić tego wprew jego woli. (Oklaski).

Delcasse: Francja jest mocarstwem, którego wpływy w Maroku były największe, nie powinna była pozwolić, aby inne państwa wstąpiły w jej miejsce. Francja musiała wyrwać Marcko z anarchii. Wszystkie inne mocarstwa, nawet Niemcy, Francji prawo to przyznały. Natychmiast po zawarciu traktatu francusko-angielskiego w sprawie marokańskiej donieśliśmy o nim sułtanowi. Dla czego nie prowadziliśmy wytrwale w dalszym ciągu raz rozpoczętej akcji? Byłoby przesadą twierdzić, że wpłynęły na to wydarzenia w Mandżurji. Niemcy i Rosja otrzymały od nas osobne przywileje, a Niemcy wiedziały o traktacie francusko-angielskim trzy tygodnie przed jego podpisaniem. Hegemonja Niemiec w Europie była zagrożona. Wszystkie państwa, którym chodziło o niezależność Europy, skupiły się około Francji. (Żywe oklaski na lewicy i w centrum). Konferencja w Algieciras, która nastąpiła potem, była poniekąd zapowiedzią wojny, ale Francji wojny nie wypowiedziano. Jeżeli Francja ma za sobą słuszność, dalej swój sojusz i swoich potężnych przyjaciół, może mieć zaufanie do siebie samej. (Burliwe oklaski ze wszystkich stron)— Jaures krzyczy: Czemuście go wtenczas opuścili, kiedy dziś mu bijecie brawo? — do Delcassego: Czy pan zamierza prowokować? W niebezpieczeństwie okazałeś się pan bardzo małym! (Oklaski na skrajnej lewicy).

Delcasse odpowiada: Oszukano was! — Beau, były członek ministerjum Rouve wzywa Delcesego, aby nie zaczepiał nikogo. W izbie powstaje wrzawa.

Delcasse mówi dalej: W Parlamencie niemieckim oświadczono: W sprawie marokańskiej mówić o wojnie, znaczy tyle, co obraza. Tymczasem konferencja w Algeciras wywołała właśnie interwencję, której zamierzała uniknąć. Ja osobiście usunąłem się i nie powiedziałem niczego coby rządowi francuskiemu przeszkadzać mogło w dalszych układach, sam byłem także za traktatem algeciraskim. Dla Niemiec byłoby lepiej, gdyby do konferencji w Algeciras nie było przyszło. Bez konferencji szczęśliwa zmiana konstelacji politycznej w Europie nie byłaby się stała tak widoczną. Nasza polityka pojednawcza nie była więc polityką awanturniczą. (Oklaski na lewicy i w centrum) Kwestje sporne należało załatwić, aby porozumienie zbliżonych do siebie mocarstw nie doznało zakłócenia.

Z Petersburga wyszło pierwsze uznanie dla porozumienia francusko-angielskiego. Całą naszą politykę uznano za pokojową gdy nagle wydarzyły się wypadki, których specjalnie wymieniać nie chcę. Pokojowy cel polityki francuskiej cieszył się wszechstronnym uznaniem. Sieć przyjacielskich stosunków Francji i jej sojuszników jest zbyt pożyteczną dla jej swobody, abyśmy mieli z niej zrezygnować. (Długotrwałe burzliwe oklaski).

Po przemówieniu Delcassego odroczono dalsze rozprawy do poniedziałku i posiedzenie zamknięto.

Z dnia powszedniego.

Środki popierania przemysłu krajowego.

Czytamy bezustannie w pismach o tych lub innych sposobach obrony przemysłu krajowego, wszystkie jednak przebrzmiewają bez echa, z przyczyn, że są wprost nie do urzeczywistnienia, albo, iż my tu na miejscu lub w kraju całym nie mamy możności nabywania niektórych rzeczy, bez pomocy zagranicy, częstokroć jedynie dlatego, że nie posiadamy źródeł i informacji, gdzie by można towar swojski nabyć.

Jako punkt racjonalny wyjścia, by na szerszą skalę rozwinąć popieranie handlu ojczystego i to w krótkim czasie, proponowałbym przystąpienie do założenia w Częstochowie sklepu udziałowego, w którym moglibyśmy się we [illegible] artykuły, począwszy od mąki, cukru, kawy i pieczywa, a skończywszy na kapeluszach ubrania i obuwiu zaopatrzyć, prócz tego posiadać na składzie narzędzia i maszyny rolnicze, różne instrumenty w zakres rozmaitych fachów wchodzące. Urzeczywistnić utworzenie sklepu można w łatwy sposób, wypuszczając akcje od 2—8 rubli. Przy sklepie byłoby pożądanem zorganizowanie biura informacyjnego w którem moglibyśmy otrzymywać pożyteczne wskazówki, jakie wyroby niemieckie danej chwili są do nie zastąpienia, by módz ograniczyć użytkowanie tych wyrobów do minimum i jakie towary, produkty i gdzie możemy nabywać w kraju lub sprowadzać z Francji lub Angli. Dalej przy biurze powinna być sekcja, któraby wyłącznie zajmowała się sprawą wychodźctwa ludu zagranicę celem obrony interesów wychodźców.

Do czynu, zatem rodacy, a rozsądnie poczęte dzieło, wkrótce obfity plon wyda!

„Wytrwały“.

Kronika miejska.

Koło właścicieli aptek z Częstochowy i Zagłębia Dąbrowskiego, jutro urządza w sali hotelu angielskiego miesięczne ogólne zebranie.

Żydowskie T-wo terytorjalistów urządza jutro, w sali Harmonji ogólne zebranie, celem zaznajomienia członków z zadaniami tego towarzystwa.

Aresztowania. W dniu wczorajszym wieczorem aresztowano 8 osób, niemogących się na razie wylegitymować.

Bandytyzm. Wczoraj nad wieczorem, gdy p. Jan Ozgowski, właściciel farbiarni, wyszedł z fabryki „Warta“, gdzie zainkasował pieniądze, na drodze zastąpiło mu drogę dwóch nieznanych bandytów, którzy grożąc rewolwerami zrewidowali go i odebrali gotówką, z górą rb. 230. Zawiadomiona o powyższym rabunku policję miejska, wspólnie z policją rakowską dokonały obławy i aresztowały 3-ch podejrzanych osobników, celem wyjaśnienia, czy nie brali oni udziału w tym rabunku.

Nadmienić należy, że p. Ozgowski został już po raz trzeci obrabowany.

Włóczęgowstwo. Znowu jakieś młode podejrzane osobistości względnie dobrze ubrane, w miejscach gdzie nie spodziewają się spotkać policji, napastują przechodniów, następnie prosząc o jałmużnę. Ciż osobnicy, na st. dr. żel. w. w., podczas postoju pociągów, obchodzą wagony po żebraninie.

Z kroniki urodzeń i śmierci. W dniu wczorajszym zameldowano urodzeń: chłopców 5, dziewcząt 2; zmarło chłopców 2, dziewczyna 1; ze starszych osób zmarło: mężczyzn 3, kobiet 1.

Ze szpitala. W dniu wczorajszym w szpitalu miejskim znajdowało się na kuracji mężczyzn 42, kobiet 28.

Osobiste. W dniu wczorajszym o godzinie 11½ rano, ks. Jakowski, wikarjusz parafji św. Zygmunta, pobłogosławił związek małżeński pomiędzy panną Stefanją Dygalską, córką magazyniera Twa rolniczego, a panem Feliksem Freyem, urzędnikiem dr. żel. W. W. w Piotrkowie.

Z „Lutni“. W sobotę odbędzie się w sali „Lutni“ zawsze mile widziana zabawa taneczna. Soboty w Lutni mają już swojego „wabika“, który i tym razem przyciągnie zapewne liczną publiczność do ochoczej zabawy.

— W niedzielę w sali teatralnej „Lutni“ dane będzie przedstawienie, na które złoży się z dużym nakładem pracy wystawiona „Czartowska ława“. W sztuce udział bierze około 100 osób.

Z teatru.

Wczoraj odbyło się przedstawienie benefisowe na dochód utalentowanego artysty sceny naszej p. Tadeusza Kesteckiego. Odegrano z powodzeniem piękną komedję Perzyńskiego „Lekkomyślna siostra“. Rolę tytułową grała p. Weiss.

Benefisant wczorajszy, który odegrał bardzo inteligentnie „Olszewskiego“, przyjmowany był serdecznie przez licznie zebraną w teatrze publiczność.

Z Sosnowca.

Dlaczego? Stacja dorożek obok kolejowego kościołka przy ul. Głównej, a więc pryncypalnej ulicy Sosnowca, na skutek przedstawienia komisji sanitarnej, została przez policję miejscową zniesiona. Odnośne rozporządzenie policji ogłoszono wszystkim dorożkarzom, mimo to wszystko pozostało po staremu. Policja wydaje rozporządzenia a dorożkarze jak dawniej przystawają na ulicy, zanieczyszczają ją nawozem i i sianem a powietrze smrodliwemi wyziewami. Czy niema na to sposobów? Dlaczego lekceważy się tak krzycząco zdrowie mieszkańców? Komisja sanitarna nie powinna zadawalniać się przedstawieniami protokułów, lecz dopilnowywać aby rozporządzenia były ściśle wykonywane.

Zadrzewienie ulic. Z rozporządzenia piotrkowskiego rządu gubernialnego magistratowi przyznano kredyt w wysokości 818 rb. na obsadzenie drzewkami ulic Sosnowca.

Niepoprawny. Mieszkaniec gminy Działoszyce gub. kieleckiej Ignacy Golmiento, lat 22 wyrokiem sędziego pokoju II rewiru został skazany na rok więzienia za kradzież kur w domu Langera na Sielcu. Golmiento, który zbiegł z wojska był już raz karany więzieniem za ciężkie pokaleczenie nożem. Po odsiedzeniu kary więziennej czekają G. roty aresztanckie.

Aresztowania. Za kradzież otrąb z wagonu na stacji iwangrodzkiej został aresztowany przez żandarmów stacyjnych Piotr Jagiełło i osadzony w areszcie miejskim.

Związek fryzjerów. Fryzjerzy pp. Karol Wrzosek i Joachim Szwajcer otrzymali od piotrkowskiego gubernatora pozwolenie na założenie związku fryzjerów pow. będzińskiego z siedzibą w Sosnowcu.

Pralnia przy szpitalu. Lekarz szpitala miejskiego dr. Szpiganowicz otrzymał z urzędu gubernialnego pozwolenie na otwarcie przy szpitalu pralni, bez której dotychczas obywał się szpital z wielką dla siebie niewygodą.

Za przewóz kart do grania przez granicę, nałożyła komora sosnowiecka na Szmula Fiszla karę pieniężną w sumie rb. 15.

Z Łodzi.

— Wczoraj w godzinach popołudniowych kilkunastu bandytów wpadłszy na terytorjum fabryki Heinzla i Kunitzera w Widzewie i dostawszy się do tkalni, zrabowało kilkanaście worków z przędzą. Zaalarmowano policję, która bandytów już nie zastała. W poblizkim lesie znaleziono worki zrabowane. Nikogo nie aresztowano.

— Wczoraj po południu zmarła żona fabrykanta, 29-letnia Elżbieta Friche, która w ubiegłą niedzielę usiłowała sobie odebrać życie.

— Wczoraj w różnych dzielnicach dokonywano rewizji; aresztowano 32 osoby.

— W domu przy ul. Piotrkowskiej nr. 166 znaleziono otrutą 25-letnią Petronelę Morawską.

Z Warszawy.

Krwawa środa we Włocławku. 15 sierpnia 1906 roku, tj. w dzień pamiętnej „krwawej środy“, we Włocławku dokonano prawie jednocześnie dwóch zamachów na przedstawicieli władzy. Ofiarą pierwszego zamachu padł naczelnik straży ziemskiej, Pietrow, którego zabito w jego własnem mieszkaniu. W tejże prawie samej chwili kilku napastników dokonało zabójstwa policmajstra włocławskiego, Mirenowicza. Napastnicy zbiegli. Dochodzenie wykazało, że zamachy były dziełem P. P. S. Na tydzień jeszcze przed „krwawą środą“ do Włocławka przyjechało 8 bojowców, którzy też dokonali powyższych zabójstw. Zabójcy nareszcie nie wykryto, dopiero w dn. 19 ym [illegible]ca r. z. aresztowano niejakiego Gustawa Kumerskiego, noszącego partyjne nazwisko „Król“. Kumerski zeznał, że on jedynie dostarczył bojowcom plan miasta i pooznaczał mieszkania wspomnianych osób urzędowych. Nadto podczas rewizji przy kumerskim znaleziono literaturę nielegalną i kwitarjusze z pieczęciami P. P. S. Na zasadzie powyższego, Kumerskiego oskarżono o należenie do P. P. S., oraz o pośrednie współdziałanie z zabójcami.

Warszawski sąd wojenny wczoraj po rozpoznaniu tej sprawy, uznał Kumerskiego za niekoniecznego współuczestnika zamachu i skazał go na roboty ciężkie bezterminowe.

Rewizja Na Nowem Bródnie, w mieszkaniu Jana Stiepanowa, agenci „ochrany“ dokonali rewizji. Znaleziono 750 wydawnictw treści rewolucyjnej oraz mnóstwo proklamacji i druków, wagi ogółem 4 pud. Stiepanowa aresztowano.

Z różnych stron.

— **Bankructwo T-wa cukrowni Januszpolskiej.** Obiegające już od niejakiego czasu pogłoski o zachwianych interesach cukrowni Januszpolskiej okazały się prawdziwemi. Towarzystwo dopuściło do protestu weksli i bankructwo jest już faktem dokonanym. Pasywa firmy dochodzą do 1 mil. rb. Jeszcze na długi czas przed krachem Towarzystwo prowadziło po cichu rokowania z główniejszymi wierzycielami o utworzenie administracji, lecz wierzyciele odrzucili tę propozycję. Znaczniejszymi wierzycielami T-wa są: woltsko-kamski bank i petersburski bank deskontowy pożyczkowy. Jednem ze znaczniejszych akcjonariuszów To[illegible] stwa jest Towarzystwo fabryl[illegible]iaszyn [illegible]gress“ w Berdyczowie, któr[illegible]ziło ca[illegible] finerję w cukrowni. Bank. [illegible] to nie wywarło wielkiego wrażenia [illegible]ldzie, gdyż było już oddawna spodziewane.

— **„Straż polska“.** W Krakowie powstało nowe stowarzyszenie pod nazwą „Straży polskiej“. W dniu 26 b. m. odbyło się posiedzenie organizacyjne stowarzyszenia w sali rady miejskiej. Celem „Straży polskiej“ ma być: strzeżenie i obrona duchowych i materjalnych narodowych interesów polskich, uświadamianie społeczeństwa polskiego o obowiązkach narodowych i pilnowanie, aby członkowie stowa-

rzyszenia gorliwie wypełniali, dążenie do uzyskania samodzielności ekonomicznej, popierania instytucji o podobnych dążeniach, a w szczególności mających na celu obronę kresów.

— **Popieranie wytwórczości swojskiej.** W Płocku organizuje się zebranie kupców miejscowych i w ogóle wszystkich interesujących się sprawą bojkotu niemczyzny, dla omówienia sposobów i środków, jakiemi musimy rozporządzać do przeprowadzenia tej ważnej sprawy. Zajmują się też nią gorąco wszystkie Towarzystwa rolnicze ziemi płockiej. Towarzystwo rolnicze płockie uchwaliło, ażeby sprowadzać z obcych krajów tylko te przedmioty, jakich nie wyrabiają u nas w kraju. Dla przekonania szerszego ogółu ziemian, że wiele maszyn rolniczych fabryk krajowych i innych ziem słowiańskich nie gorsze są od fabrykantów niemieckich, postanowiono urządzić na wiosnę szereg prób porównawczych i pokazów narzędzi różnych firm krajowych i zagranicznych. Odbędą się więc próby porównawcze z pługami, kultywatorami, siewnikami rzędowemi i rzutowemi i z wielu innemi narzędziami.

Z Dumy Państwowej.

(Telegram Agencji Petersburskiej).

Petersburg 30-go. Posiedzenie zostaje otwarte o godz. 2 m. 9. Przewodniczy Chomiakow.

Po odczytaniu telegramów powitalnych i spraw bieżących, Duma przystępuje w dalszym ciągu do obradowania nad wnioskiem prawodawczym 40 posłów co do zmiany przepisów o porządku rozważania budżetu państwowego.

Sokołow wita z uznaniem oświadczenie przedstawiciela rządu o niemożliwości zmiany przepisów z d. 31/III dotyczących przejrzenia istniejącego prawodawstwa, porządku rozważania budżetowego. W tem oświadczeniu rządu o konieczności obrony porządku prawnego przy zmianie istniejącego prawodawstwa mówca upatruje zwrot taki, że odtąd legalność będzie surowo przestrzegana nie tylko w stosunku do przepisów z dnia 31/III, ale i we wszystkich przejawach życia obywatelskiego Rosji; dalej, oświadczając się za koniecznością zmiany częściowej i skasowania niektórych części przepisów z d. 31/III, Sokołow wypowiada się przeciw opancerzeniu 700.000 asygnowanych do rozporządzenia Jego Cesarskiej Mości na cele filantropijne.

Nie pancerzem materjalnym winna być strzeżona ta cyfra, obrona jej polega na pancerzu moralno-duchownym niewątpliwej łączności, która istnieje między narodem a Monarchą, który dał mu przedstawicielstwo narodowe. Ten łącznik po wieki wieków gwarantuje nietykalność tej cyfry. Następnie mówca nalega, aby kwestję zmiany przepisów przesłać specjalnej komisji.

W loży ministrów zajmują miejsca minister skarbu i kontroler państwowy.

Pokrowskij broniąc pełni praw budżetowych przedstawicielstwa narodu jest zdania, że gospodarza bez kontroli rządu biurokratycznego, która ujawniła się w awanturze na Dalekim wschodzie.... (okrzyki prawicy; prezes prosi nie dyskutować z miejsc; oklaski lewicy).

Pokrowskij kończy mowę uznaniem konieczności kontroli nad rządem przez przedstawicielstwo narodu; w chwili obecnej nie można mówić o przepisach prawnych Dumy, można jedynie mówić o jej bezprawiu. Socjaldemokraci zawsze bronili pełni praw przedstawicielstwa narodu. Październikowcy, oświadczywszy początkowo dość kategorycznie o konieczności zmiany przepisów budżetowych, obecnie proponują skierowanie kwestji budżetowej do komisji, uprzedzając jednocześnie, że komisja nie prędko zdoła ukończyć tę sprawę. Socjaldemokraci nie mogą zapatrywać się z takiego punktu widzenia, które sprzeciwia się idei najprędszego urzeczywistnienia władzy narodu.

Nowickij I uważa wniosek prawodawczy 40 posłów za nie na czasie; przedewszystkiem Duma powinna rozważyć przedstawione jej projekty praw, których aprobaty oczekuje kraj cały. Rozważenie wniosku 40-stu, które wynikło z inicjatywy partji kadetów, jedynie zawikła pracę Dumy, w oczach zaś ludności poderwie ufność jej do Monarchy i Dumy. Mówca oświadcza się za niezwłocznem odrzuceniem wniosku 40-stu. (Oklaski prawicy.

Wołodimirow, oświadcza w imieniu prawicy, że prawica proponuje skierować wniosek 40 do komisji budżetowej, uznając, że w przepisach z d. 31 marca są paragrafy, które należy zmienić nie zasadniczo, lecz poszczególnie. Według atoli oświadczenia mówcy wniosek prawicy bynajmniej nie znamionuje zgody jej na wniosek 40-tu. Obradowanie nad wnioskiem w sprawie zmian przepisów o porządku rozważania budżetu państwowego powinno być dokonane dopiero po ukończeniu rozważania budżetu, rozważenie bowiem budżetu jest bardziej pilne i ważne; oprócz tego rozważanie budżetu da członkom komisji doświadczenie, konieczne do przejrzenia przepisów z d. 31 marca.

Bar. Meyendorf, konstatując, że mowy ministra skarbu wywarły silne wrażenie na nim, równie jak i na myślących z nim jednakowo, wita z uznaniem pragnienie przedstawiciela władzy walki mocą umysłu i przekonania. Dzięki jedynie tej walce szeroko rozwinął się skrzydła dwugłowego orła rosyjskiego. W mowach ministra nie było pogróżek, nie licujących z tym zebraniem, i dlatego w mowie tej czuliśmy, że minister ukochał budżet państwowy, a miłość ta ujawniona przez ministra i uczucia umiarkowania wpajają w nas szacunek, wykazują możność wspólnej pracy. W tem umiarkowaniu, które jest fundamentem wspólnej pracy należy szukać przyczyny, że nawet lewica dotąd negująca Dumie pracę,—obecnie oświadcza się za rozważaniem jej praw; witamy tę zmianę (oklaski). Dalej mówca, powołując się na regulaminy w sprawie budżetowej innych państw i zastanawiając się nad racjonalnością poszczególnych punktów budżetu oświadcza, że nie zgadza się na twierdzenie ministra skarbu jakoby skasowanie artyk. 9 przepisów z d. 31 marca dotykało art. 94 przepisów zasadniczych.

Następnie hr. Meyendorf znajduje co najmniej dziwnem oświadczenie ministra, jakoby Duma mogła urzeczywistnić nieodzowne zmiany budżetowe przy pomocy dumskiej inicjatywy prawodawczej. Nie można zapominać o tem, że do czasu reform, istniało 20 dróg prawodawczych... W końcu mówca obstaje za skasowaniem art. 9 przepisów z d. 31 marca.

Dyskusja wyczerpana.

Przed głosowaniem o godz. 4 m. 15 zostaje ogłoszona przerwa.

Po przerwie następuje głosowanie.

Zostaje oddany pod głosowanie wniosek Lerchego skierowania wniosku 40-stu posłów do komisji budżetowej na zasadzie art. 59 regulaminu.

Wniosek zostaje przyjęty jednogłośnie.

(Dokończenie nastąpi.)

Telegramy.

Petersburg. 29 TAP. Komisja II wydziału II Dumy zawnioskowała, iż pos. do Dumy Schmied praw wyborczych nie posiada. Poglądowi temu Szmied się sprzeciwił, powołując się na swą wielce pożyteczną pracę w charakterze prezesa oddziału mińskiego naprzód związku październikowców, a potem związku „n.-r.“; prosił też o przyśpieszenie jego sprawy. Kwestję tę rozpatrzy wydział na posiedzeniu swem w dn. 1 lutego, zaś posiedzenie plenarne Dumy w dn. 6 lutego.

Petersburg 30 TAP. Podczas posiedzenia dzisiejszego obszerne zeznanie dawał oskarżony Stessel, przytaczając wiele szczegółów z sytuacji oblężonej twierdzy. Dalej Stessel pokazał list generała Nogi z propozycją poddania twierdzy. Propozycja ta była odrzucona. Wreszcie Stessel przeczytał list zmarłego generała Kondratienki z d. 18 września, w którym generał radził wysłać do Cesarza depeszę cyfrową z wyznaniem całej prawdy o położeniu armji na Wschodzie.

Śledztwo sądowe na tem zakończono.

Pierwszy dzień rozpraw zapowiedziano na 4 lutego.

Sewastopol 31 TAP. Po dwudniowem poszukiwaniu folwarku Sztalderga wykryto kilka kartaczownic, 27 karabinów, 2 karabiny rządowe, i wiele nabojów. Stwierdzono, że kartaczownice zostały skradzione z torpedowca „Zorkij“, a karabiny z fortu. Właściciel folwarku jego żona i kuzynka aresztowane zostały jeszcze w grudniu, w sprawie wyrobu i przechowywania bom.

Kisłowodzk 30 TAP. We własnej willi zostali zamordowani: pomocnik zarządu akcyzy, w Tyflisie, Dernatowicz, guwernantka i 14 letnia siostrzenica jego. Zabójcy zamknęli służbę. Niektórzy bandyci byli w maskach. Zrabowano w niewiadomej sumie gotówkę, a papiery procentowe zostawiono. Aresztowano 21 ludzi podejrzanych.

Tyflis 30 TAP. Dwa dni z rzędu dało się tu odczuwać trzęsienie ziemi.

Wiedeń 30 TAP. Delegacja węgierska przyjęła po długich rozprawach budżet ministra spraw zagranicznych bez zmian.

Odpowiadając na uwagi zrobione przez niektórych posłów, Aehrenthal oświadczył:

Ruch rewolucyjny w Macedonji i krwawe stłumienie go przez wojsko tureckie popchnęły Austro-Węgry i Rosję do wyjaśnienia swego stosunku do sprawy Macedońskiej. Oba mocarstwa rozpoczęły działania wspólne nie z pobudek egoistycznych, a więc najbardziej zainteresowane są w zachowaniu pokoju w tym kraju.

Berlin 30 TAP. Wiedeńscy korespondenci tutejszych dzienników telegrafują jako pierwszorzędną sensację o głosach prasy polskiej w sprawie przemówienia bar. Aehrentala w delegacjach węgierskich. Przemówienie bar. Aehrentala było pozbawione ustępu o trójprzymierzu.

Poglądy polityczne bar. Aehrentala urobiły się zdaniem gazet berlińskich, pod wpływem politycznej atmosfery.

Chrystyjanja 30 TAP. Urzędownie zawiadomiono króla, że angielska para królewska odwiedzi go w połowie lutego.

Londyn 30 TAP. Otwarcie parlamentu angielskiego odbyło się ze zwykłą uroczystością. Powitalna mowa tronowa stwierdziła, że stosunki Anglji ze wszystkiemi mocarstwami są jaknajlepsze.

Co się tyczy umowy angielsko-rosyjskiej, to ta zawartą została dla wspólnej obrony swych interesów w Persji, Afganistanie i Tybecie.

Jaką rolę odegra Anglja w stosunkach międzynarodowych stwierdza fakt, że udało się zwołać do Londynu przedstawicieli wszystkich mocarstw zajmujących się flotą na międzynarodowe narady, w sprawie prawa obowiązującego podczas wojny.

Londyn 30 TAP. Reuter. Rząd indyjski postanowił ewakuować dolinę Czembi. Tybet już uregulował ostatnią ratę należnego wynagrodzenia Indji na pokrycie wydatków Tybetańskiej ekspedycji.

Londyn 30 TAP. Poseł angielski w Persji Springras, obecnie znajduje się w Anglji i już nie powróci na swoje stanowisko, skutkiem nadwątlonego zdrowia.

Wolne głosy.

Szanowny Panie Redaktorze!

Aby Szanowny Pan raczył w poczytnem piśmie swojem zwrócić uwagę kółek rolniczych naszych i towarzystwa ogrodniczego, jaki dział ogrodnictwa naszego widocznie jest w zaniedbaniu, załączam dane, które powinny w tych sferach wzbudzić zainteresowanie.

Od dnia 1 stycznia 1908 r. do dnia dzisiejszego wwieziono koleją Herbską z Prus do Częstochowy pięć wagonów cebuli wagi 3129 pud. 32 f. i 3 worki czosnku wagi 9 p. 8 f. za co cło wynosi około 400 rb.

Czy to nasz kraj rolniczy przy odpowiedniej organizacji niemógłby sam produkować, i niepozwolić naszym wrogom nawet za pomocą cebuli wyciągać od nas monetę.

To tylko przez miesiąc przez tak małą komorę i stosunkowo tak niewiele używany produkt, co się wciąż dzieje, można by się przekonać by z większych komor mieć dane statystyczna. Nietylko więc bojkot towarów niemieckich ale praca wewnętrzna nad zbadaniem naszych potrzeb i zaspokojeniem takowych na miejscu własnemi siłami jest konieczną.

Z poważaniem

Stanisław Jankowicki.

W ostatniej chwili.

Zabójstwo fabrykanta.

WARSZAWA (własny). Dziś ul. Srebrnej przy wyjściu z fabryki zabito trzema wystrzałami z wolweru fabrykanta Henryka Handtkego, prezesa Towarz. akc. „Huta Częstochowa“.

Zaraz do wydzierżawienia

dom L. Bindera, położony przy ul. Modrzejowskiej № 3 w Sosnowcu. Warunki dzierżawy stosownie do ustnej umowy. Wiadomość u właściciela domu. 38—8—2

St. Szczawiński
w Częstochowie (obok Teatru)
Skład Win
DELIKATESÓW
i towarów kolonialnych
Egz. od 1878 r.
TELEFON № 9.

Poleca świeżo otrzymane
Pomarańcze malinowe 4 k.
Mandarynki 4 k.
Cytryny 3 k.
za sztukę

IMPORT WIN
Węgierskich i Francuskich.

DRUKARNIA
i sklep materjałów piśmiennych
F. D. WILKOSZEWSKIEGO
w CZĘSTOCHOWIE, Aleja II № 38.
Przyjmuje do druku wszelkie obstalunki i wykonywa po cenach możliwie niskich.
Druki ozdobne i kolorowe, księgi buchalteryjne, dzieła, afisze, klepsydry, blankiety, koperty.
Bilety wizytowe.
Na składzie: książki meldunkowe, książki i prośby do patentów akcyzowych, plenipotencji kontrakty, kwitarjusze i t. p. Sklep zaopatrzony w różne papiery i materjały piśmienne.
Kalendarze na 1908 rok. — Ceny przystępne.

Precz z wszelką blagą.
Kto chce nie oszukanym pozostać. Kto chce mieć artystycznie wykonanych 14 sztuk wizytowych fotografji za **2 rb.**, 14 sztuk gabinetowych fotografji za **5 rb.** oprócz tego otrzyma przepiękny podarunek ze swojej fotografji jak Broszkę, Szpilkę do krawatu, parę Spinek lub Brelok niech uda się do Zakładu Fotograficznego B. Wollenberga II Aleja № 40.
Uwaga. Kolorowanie fotografji darmo, czesanie i fryzowanie p. p. darmo.
Firma moja egzystuje od 1870 r.
Fotograf **B. Wollenberg.**
1091 3—3

Posiadając 8-o kl. wykształcenie, poszukuję korepetycji. Łaskawe oferty: Częstochowa poste-restante P. P. 34—2—2

Ogłaszam, że tylko za rb. 2 kop. 25!
pozytewkę „Symfonia"
Dla stłumienia konkurencji nie patrząc na podwyżkę kosztów i podrożenie robocznych rąk, jestem w możności wskutek nagromadzonego zapasu towarów, zaproponować Szan. Publiczności po bardzo niskiej cenie nakręcaną samogrającą pozytewkę „Symfonia" z tualetowym lustrem i bardzo głośną i przyjemną dla słuchu muzyką, grającą różne wesołe śpiewy najlepszych kompozytorów (marsze, walce, polki, opery, narodowe pieśni it.p.) Cena wytwornej, zagranicznej, politurowanej pozytewki zamiast 12 rb. tylko na krótki czas rb. 2 kop. 25 za 2 szt. rb. 3 kop. 50, 5 kop. 50. Nabywca pozytewki „Symfonia" otrzyma przyjemną rozrywkę. Wysyłam zaraz po zamówieniu za zaliczeniem pocztowym.
Proszę adresować: Główny Skład muzycznych instrumentów, Dom Handlowy T-wa „Chicago" Warszawa G., Próżna 10—G.
PS. Przy zamówieniu 6 sztuk dołącza się 1 sztuka darmo. Przesyłka od jednej sztuki lub 3-ch kop. 40, na Syberję 75 kop.
1416 **Korzystajcie z rzadkiej okazji.** 10—7

Medal Złoty — Rzym Conegno
ASTHMA i KATARY
Leczą się przez użycie CIGARETY i PROSZEK ROSPE
DUSZNOŚĆ, KASZEL, ZAKATARZENIE, NEWRALGJE
Fabrykanty do nabycia pierwszego pod nazwą [illegible] do [illegible] oddechowych. — Patrzyć w szczelnie zamkniętych [illegible]
Francji i Zagranicą. — Sprzedaż hurtowa w Paryżu [illegible] Boulevard [illegible]
Trzeba wymagać własnoręcznego podpisu na każdej [illegible]

Towarzystwo
„Europejska konkurencja"
Sosnowiec, ul. Modrzejewska dom p. Turskiego.
Wszystkie przedmioty po 20 kop.
Między innymi towarami wyroby galanteryjne, terrakotowe, majolikowe i toaletowe.
Oddziały nasze we wszystkich większych miastach Królestwa Polskiego i Rosji. 1475—1—1

„Arystokratyna"
Odznaczona na zeszłorocznej wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.
„Arystokratyna" działa przez swą zawartość węglika antyseptycznie i ożeźwiająco, już po krótkim użyciu—staje się płeć lśniąco biała i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.
Piegi, zmarszczki, wągry, żółte plamy usuwa **„Arystokratyna"** po kilkorazowym użyciu.
Żądać w składach **aptecznych i aptekach.**
Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie APTECZNYM
Wacława ORZEŁ
1485 **w Częstochowie, III Aleja № 48.**

Do sprzedania
dwa domy murowane z placami, sklepami w Zawierciu przy fabryce Akcyjnej przy ulicy Blanowskiej i na rynku Zawiercia. Pieniędzy dwie części mogą pozostać na hypotece. Wiadomość w Częstochowie kantor służby, Teatralna Nr. 45. 25—3—3

Lekcji udzielam na mandolinie i cytrze, oraz na wszystkich innych instrumentach. Aleja II Nr. 43 m. 15 w Częstochowie.
2 3—3

Poszukuje się kupna małego domu z ogrodem. Wiadomość ul. Teatralna Nr. 33, mieszkanie 4. 9—6—1

Do sprzedania garnitur mebli pluszem kryte. Krakowska Nr. 6.

Do wynajęcia sala „Tivoli" na odczyty, zebrania i bale. Wiadomość 2 aleja 30 u Kiffera. 30—10—7

Do sprzedania para jamników. Wiadomość Ogrodowa 32 [illegible]

Szafa [illegible] rozbieralna [illegible] inspektowa nowa do sprzedania ul. Aleksandrowska [illegible] 44—6—1

WAŻNE dla emerytów pragnących spokoju, fabrykantów i przemysłowców.
Jest do sprzedania lub zamiany (razem albo też częściowo) na nieruchomość w Częstochowie: 1-e dom dochodowy z ładnym ogrodem w blizkości Ciechocinka, cena 30,000 rb. II-ga dom dochodowy z ogrodem cena 3,000 rubli: III cia ogród owocowy i warzywny, dwa domy mieszkalne cena 6,000 rb; IV-te ogrodzenia drutu, szparagarnia, położenie wyborowe nadające się do budowy fabryki cena 3,000 rb. Bliższa wiadomość w Częstochowie „Przedsiębiorstwo Budowlane F. i L. Sobieraj" ul. Wały № 8. 45—10-1

Szafę większą z półkami na książki kupię. Oferty do Ekspedycji Towarowej Wiedeńskiej, pierwsze okienko. 43—3—1

Poszukuje dzierżawy folwarku od 10 do 12 włók. od 1 Lipca r. b. Oferty proszę składać w Redakcji pod lit. Z. P.
24 3—3

Ważny tylko dn. 31 Stycz. 1908.
Czytelnicy
„Gońca Częstochowskiego"
za okazaniem niniejszego kuponu
w Teatrze Nowości
(Kinematograf)
otrzymają od zwykłych cen miejsc
40% ustępstwa
w Poniedziałki, Wtorki, Środy, Czwartki i Piątki.
Program na bieżący tydzień:
CZĘŚĆ I.
1) Młynarz (dramat) 2) Konkurs gymnasów (komiczne) 3) Wyścigi kąpielowców (komiczne).
CZĘŚĆ II.
4) Gospodarstwo polne w Danji; 5) Pocałunek czarownicy (Wielka fantazja w kolorach).
Ceny miejsc: Krzesła 1 rząd 30 kop. 2-gi 18 k. Galerja 12 kop.
Kupon ten należy wyciąć z numeru, celem okazania go w Teatrze Nowości.

Oddział Techniczny
T-stwa „PROWODNIK"
Sosnowiec. Telefonu № 202.
Wyroby Gumowe, Asbestowe, Linoleum.

T-stwo „FERRUM"
1130 Oddział w Sosnowcu, 10—8
TELEFON № 202.
Artykuły techniczne, żelazo, cement, węgiel.

Edward Romanowicz 1270
w Częstochowie ul. św. Barbary № 4.
Fabryka wyrobów **kościelnych** egzystująca od 1871 roku.
Ma zawsze na składzie i sprzedaje najtaniej, bo własny wyrób i nie płaci administracji ani lokalu: obrazy, feretrony, chorągwie, sztandary, ornaty, kapy, baldachimy, krzyże, lampy, żyrandole, lichtarze, materje, galony, frędzle, medaliki, obrazki i t. p. Buduje **ołtarze** nowe i stare **pozłaca.** Biblioteka po zmarłym ks. ś. p. Romanowiczu **do sprzedania w całości lub częściowo.**

Wydawca F. D. Wilkoszewski. Redaktor Mieczysław Guranowski.

Drukiem F. D. Wilkoszewskiego w Częstochowie.